

فرصت بازاندیشی حلقه مفقوده در آموزش بالینی

فاطمه کشمیری^۱، پروانه عسکری^۲، فاطمه بهرام نژاد^{*}

چکیده

بازاندیشی یک جز حیاتی در فرایند یادگیری در آموزش بالینی معرفی شده است. هدف از بازاندیشی در فرایند یادگیری، ایجاد یادگیری معنی دار و عمیق و اصلاح عملکرد است. مطالعه حاضر نیمه تجربی است که در سال تحصیلی ۱۳۹۶-۹۷ انجام شده است. جامعه پژوهش شامل دانشجویان کارشناسی پرستاری در کارآموزی بخش دیالیز بیمارستان وابسته به دانشگاه علوم پزشکی تهران هستند. مداخله آموزشی در جلسات کارآموزی با ایجاد فرصت‌های برنامه ریزی شده برای بازاندیشی در گروه‌های کوچک انجام شده و رضایت فراگیران در مداخلات انجام شده مورد بررسی قرار گرفت. میزان رضایتمندی فراگیران از این رویکرد 88.56 ± 12.24 در سطح خوب گزارش شد. لذا پیشنهاد می‌گردد در برنامه دوره کارآموزی رشته‌های مختلف علوم پزشکی لحاظ گردد.

واژه های کلیدی: بازاندیشی، دانشجوی پرستاری، کارآموزی، دیالیز

Archive of SID

۱- استادیار، دانشگاه علوم پزشکی شهید صدوقی یزد، یزد، ایران.

۲- دانشجوی دکتری آموزش پرستاری، دانشگاه علوم پزشکی تهران، تهران، ایران.

۳- استادیار، دانشگاه علوم پزشکی تهران، تهران، ایران.

* (نویسنده مسئول)؛ تلفن: ۰۹۱۳۳۹۷۴۸۵۶ پست الکترونیکی: bahrmanezhad@sina.tums.ac.ir

تاریخ پذیرش: ۱۳۹۷/۰۹/۰۶

تاریخ بازبینی: ۱۳۹۷/۰۸/۰۵

تاریخ دریافت: ۱۳۹۷/۰۸/۰۴

مقدمه

امروزه عنصر بازاندیشی، به عنوان یک جز حیاتی در فرایند یادگیری در آموزش بالینی معرفی شده است که می تواند نقش مهمی در یادگیری موثر و عمیق داشته باشد. بازاندیشی، فرایندی فراشناختی است که قبل، حین و بعد از موقعیت‌ها رخ می‌دهد و موجب ایجاد درک عمیق تر از موضوع و افزایش خودآگاهی از توانمندیهای فردی و برخورد بهتر با مواجهات آینده، می شود. این عنصر را می توان به عنوان یک استراتژی آموزشی در نظر گرفت، که از طریق ایجاد ارتباط بین تجربیات قبلی فراگیران با موقعیت فعلی، سبب تلفیق آموخته‌های تئوری و عملکرد بالینی آنها می شود. دونالد شون دو مفهوم Reflection-on-action و Reflection-in-action را مطرح کرد (۱). وی معتقد است، تجربیات قبلی و فعلی یادگیرنده، در ماندگاری یادگیری نقش دارند. براساس اندیشه های شون هدف از بازاندیشی در فرایند یادگیری، ایجاد یادگیری معنی‌دار و عمیق و اصلاح عملکرد است. وقتی که بازاندیشی در زمینه عملی و نسبت به عملکرد حرفه ای رخ دهد به آن "بازاندیشی عملکردی" گفته می‌شود (۲). این نوع بازاندیشی در آموزش بالینی اهمیت زیادی دارد و لازم است، در فرایند های آموزشی در محیط‌های بالینی مورد حمایت قرار گیرد. به عبارتی دیگر، در فرایند آموزش بالینی، فراگیران با بازاندیشی بر تجربیات شخصی می توانند، دانش و مهارت‌های بالینی خود را تقویت کنند و توانمندی خود را برای رویارویی با موقعیت‌های بالینی مشابه در آینده شکل دهند. بنابراین می توان گفت تفکر و عملکرد، از طریق بازاندیشی، آگاهانه تر می شوند و موجبات بهبود یادگیری در بالین را فراهم می کند (۳).

بازاندیشی و بکارگیری آن یکی از شیوه های بنیادین آموزشی در آموزش بالینی پرستاری بوده که از سال ۲۰۰۰ بطور وسیعی در آموزش بالینی نیز بکار گرفته شده است. فراگیران در بازاندیشی، پنج مرحله خودآگاهی، تشریح، تحلیل نقادانه، سنتز و ارزشیابی طی می کنند (۴). در این روش، فرد به تجربیات قبلی خود مراجعه نموده و با توجه به آنچه در موقعیت فعلی وجود دارد، به جمع‌آوری اطلاعات و تجزیه

تحلیل آنها می پردازد. نقش مربی در این راستا، راهنمایی و ارائه بازخورد مناسب می باشد (۵). بازخورد صحیح مربی سبب تقویت توانایی خودتنظیمی و خودارزیابی دانشجویان می‌گردد (۶). باتوجه به اینکه یکی از اهداف آموزش بالینی، قابلیت استفاده از تئوری در عمل توسط فراگیران و بهبود استدلال و توانایی تصمیم گیری آنان است، استفاده از فرایند بازاندیشی کمک کننده است. این در حالی است که یکی از مهم‌ترین چالش‌های آموزش بالین، کیفیت روش‌های یاددهی -یادگیری است که مهمترین تاثیر را بر میزان یادگیری عمیق و معنادار دانشجویان بر جا می گذارد (۷). مطالعات انجام شده در ایران، در خصوص آموزش‌های بالینی نشان می دهد که این آموزش ها اثربخشی لازم را ندارند (۸، ۹). علاوه بر آن رضایتمندی دانشجویان پرستاری از آموزش بالین در سطح متوسط تا پایین می باشد (۱۰، ۱۱). لذا شیوه های آموزش در بالین نیازمند تغییر بوده (۹) و مدرسین پرستاری نیازمند بکارگیری سبک-های نوین تدریس در محیط‌های بالین به منظور، بکارگیری راهبردهای خلاقانه یاددهی -یادگیری می باشند (۱۲). این امر به ویژه در آموزش دانشجویان کارشناسی پرستاری به علت تغییرات سریع محیط‌های مراقبتی از اهمیت ویژه ای برخوردار است. کارآموزی و کارورزی در آموزش بالینی رشته های مختلف، به‌ویژه رشته پرستاری به عنوان دوره طلایی شناخته شده است که چگونگی اجرا و کیفیت آموزش بالینی در دوره های مذکور می تواند در کارآمدی و توانمندی دانش آموختگان نقش به سزایی داشته باشد (۱۳). با نگاه نقادانه‌ای نسبت به دوره های آموزش بالینی می توان گفت، عمدتا در آموزش بالینی فرصت مشاهده، گزارش دهی و انجام کار فراهم می شود اما فرصت‌های آموزشی برای تحلیل، تفسیر، استدلال و بازاندیشی کمتر مورد توجه قرار می گیرد. ایجاد موقعیت‌های آموزشی برای بازاندیشی مانند داستان گویی، بحث گروهی، فلش کارت، کارپوشه و راهبردهایی مثل ارائه بازخورد و ایجاد زمینه یادداشت‌برداری های بازاندیشی می توانند به تدریس و تقویت بازاندیشی کمک کنند. اما با نگاهی به برنامه های

با بخش و بیماران بستری در آن انجام شد و فراگیران با فرایندهای درمانی و مراقبتی در بخش آشنا شدند. علاوه بر این موارد بالینی مشابهی که در واحدهای قبلی تئوری مورد مطالعه قرار داده بودند، مرور شد. باتوجه به اینکه دانشجویان مطالب تئوری را گذرانده بودند، فرایند بازانديشي بر اساس تجربيات قبلي انجام شد.

در هر یک از جلسات کاورزی، برای هر فراگیر یک بیمار تعیین می‌شد که تحت نظارت مربی، انجام مراقبت‌های پرستاری بیماران انجام می‌شد. برای فراگیران جهت انجام مراقبت‌های پرستاری و تکمیل سیر بیماری و سیر آزمایشات تغییرات متابولیسمی فرصتی برای جستجو و بررسی متون فراهم می‌شد. هر دانشجوی در طول روز موظف بود که از یک بیمار همودیالیز مراقبت کند، دستگاه بیمار را set و Prim کند. در خصوص پروفایل دستگاه، دور پمپ، انتخاب صافی و محلول دیالیز، مدیریت عوارض حین دیالیز، جداسازی مریض از دستگاه و آموزش به بیمار و خانواده وی تصمیم گیری کند. شیوع بیماری‌های مزمن کلیه و اختلال پیشرونده در کارکرد کلیه، در حدود دو میلیون نفر در دنیا گزارش شده و سالانه ۵ درصد به این آمار اضافه می‌شود. یکی از مهمترین درمان‌های جایگزین در مراحل انتهایی بیماری‌های کلیوی استفاده از دیالیز (همودیالیز و دیالیز صفاقی) است. بنابراین آموزش بالینی دانشجویان در این بخش‌ها و آشنایی با انواع دیالیز، مکانیسم دیالیز صفاقی، ماشین همودیالیز، انتخاب مایع و صافی مناسب دیالیز، دسترسی به گردش خون، انواع همودیالیز، عوارض حاد و مزمن همودیالیز و کنترل این عوارض باید مهارت‌های ویژه بالینی را فراگیرند و آموزش در این بخش مراقبت ویژه از اهمیت زیادی برخوردار است (۱۴). لازم به ذکر است که همه این مراحل تحت نظر مربی و پرستار مربوطه تعیین می‌شد. همچنین هر دانشجو موظف بود، براساس فرایند پرستاری به بررسی نیازهای بیمار بپردازد و فرایند پرستاری با تاکید بر آموزش به بیمار، مداخلات پرستاری را برای بیمار انجام دهد. در صورت امکان حضور دانشجویان در جلسات گزارش

کارآموزی و کارورزی می‌توان دریافت که فرصت برنامه ریزی شده ای برای آموزش مبتنی بر بازانديشي و رشد مهارت های مرتبط با آن در نظر گرفته نشده است. درحالی‌که می‌توان با طراحی ابزارها و روش‌های مرتبط آموزش بالینی را کارآمدتر کرد. استفاده از رویکردهای نوین به منظور ایجاد یادگیری موثر در بخش‌های ویژه که به دلیل حساسیت های موجود، محدودیت‌هایی در مشارکت فراگیر در فرایندهای درمانی - آموزشی دارند، اهمیت دوچندانی می‌یابد. در مطالعه حاضر برای بهبود اثربخشی دوره آموزش بالینی در کارآموزی دیالیز برای دانشجویان پرستاری آموزش مبتنی بر بازانديشي طراحی و اجرا شد

روش کار

مطالعه حاضر به صورت مطالعه نیمه تجربی به صورت تک گروهی طراحی شده است. این مطالعه در بیمارستان آموزشی دانشگاه علوم پزشکی تهران انجام شده است.

شرکت کنندگان: ۲۸ دانشجوی کارشناسی پرستاری در عرصه، در گروه‌های ۵ نفره به مدت ده روز کارآموزی بخش دیالیز را گذراندند. ۵۷٪ آنها مرد بوده و ۷۸،۴۷٪ مجرد بودند. هیچ یک از دانشجویان تجربه آموزشی مبتنی بر بازانديشي را نداشتند.

مداخله آموزشی: برای اجرای مطالعه، در ابتدا جلسات آماده سازی جهت آشنا سازی فراگیران با فرایند آموزش مبتنی بر بازانديشي در بالین برگزار شد. در این کارگاه اهداف و پیامدهای مورد انتظار از فراگیران در کارورزی تبیین شد. در بخش دوم جلسه، آموزش در رابطه با اصول بازانديشي و چگونگی بکارگیری از آن در فرایند یاددهی-یادگیری ارائه شد. این کارگاه ۴ ساعت به طول انجامید در پایان، گروه های کوچک فراگیران به تمرین بازانديشي پرداختند. سپس این بازانديشي ها در گروه‌های بزرگتر مطرح شده و دانشجویان بازانديشي های انجام شده در گروه های بزرگتر مطرح کردند و بازخورد های را از همتایان و تسهیل گر جلسه دریافت کردند. در فرایند اجرای مداخله، جلسات اول با هدف آشنایی فراگیران

ظاهر شد. طبقات واکاوی ذهنی، خودپایشی، خلاقیت در یادگیری، تلذذ یادگیری و خودارزیابی بودند. در واقع دانشجویان معتقد بودند با این رویکرد، به آنها فرصتی داده می شود تا مسئولیت پذیر شده و کشف کنند این کشف آنها را به سوی خلاقیت در یادگیری کمک می کند.

۱۵ ماه بعد مقاله‌ای به منظور بررسی وضعیت گسترش این منشور منتشر شد که در آن مشخص شد بیش از ۹۰ انجمن حرفه‌ای، دانشکده و موسسه اعتباربخشی آن را مورد تأیید قرار داده‌اند. همچنین این منشور به زبان‌های مختلف ترجمه و در فرهنگ‌ها و نظام‌های سیاسی مختلف مورد استفاده قرار گرفته است (۲۰).

از ابتدای قرن ۲۱ رویکرد آموزش پزشکی مبتنی بر پیامد (outcome-based medical education) مقبولیت فراوان یافت. سازمان‌های اعتباربخشی و دانشکده‌های پزشکی اقدام به تدوین صلاحیت‌های مورد انتظار از دانش‌آموختگان پزشکی عمومی و تخصصی کردند. تعهد حرفه‌ای و مفاهیم مربوط به آن یکی از صلاحیت‌هایی است که بدون استثنا در همه این توانمندی‌ها گنجانده شده‌اند. در جدول شماره ۲ توانمندی تعهد حرفه‌ای در چارچوب توانمندی‌های مختلف آمده است.

بحث

بازاندیشی به عنوان یک فرایند اساسی یادگیری محسوب می شود که در آموزش بالینی مغفول مانده است. در این مطالعه فرصت بازاندیشی در دوره کارآموزی بصورت ساختارمند برنامه ریزی شده است. نتایج نشان داد رضایت فراگیران مطلوب بوده است. به نظر می‌رسد بازاندیشی در آموزش بالینی دانشجویان پرستاری می تواند در ایجاد فرصتهای یادگیری معنی‌دار و موثر کمک کننده باشد.

بازاندیشی به عنوان شیوه‌های بنیادی آموزش است که در ارتقاء سطح آگاهی و مهارت در موقعیت های بالینی موثر شناخته شده است. نظر به اهمیت تأکید بر روشهای فعال و

صبحگاهی جهت بررسی بیشتر فراهم می شد. در پایان هر جلسه دانشجویان در گروه‌های کوچک (۵ نفره) مورد بالینی خود را معرفی و اقدامات انجام شده برای بیمار را مورد بحث قرار می دادند. مباحث تشخیصی، درمانی، مراقبتی و موضوعات اخلاقی در این جلسات مورد بحث قرار می گرفت. در صورتیکه مباحث کامل بود توسط مربی جمع بندی می شد و در صورت وجود ابهام و ضعف فراگیران در پاسخ‌دهی به ابعاد مختلف مورد مطرح شده، فرصت بیشتری برای بررسی متون به آنها داده میشد. لذا مورد بالینی مطروحه در جلسه بعدی بررسی و جمع بندی می‌شد. در پایان هر جلسه فرم بازاندیشی نیمه ساختارمند توسط فراگیران تکمیل می شد. در این فرم به سوالاتی برای هدایت فرایند بازاندیشی مورد پرسش قرار گرفت (که شامل فعالیت‌هایی که امروز انجام دادید را توصیف کنید، چه نکات جدیدی یادگرفتید، نقاط قوت و ضعف شما چه بود، برنامه ی شما برای بهبود عملکردتان چیست) پرداخته شده بود. این فرایند در طول همه جلسات کارورزی انجام شده است.

ابزار ارزیابی: نظرات فراگیران در رابطه با دوره کارآموزی با استفاده از فرم نظرسنجی با ۱۰ سوال بسته و ۴ سوال باز جمع آوری شد. نحوه نمره دهی سه گزینه ای (بله، خیر و تاحدودی) بود. سوالات در خصوص تناسب بازخورد با اهداف بخش دیالیز، منصفانه بودن، عینی بودن، ارائه بازخورد درحین کارورزی و نقش آن در یادگیری، ارائه بازخورد توسط مربی و هم‌تایان آموزشی بود. برای جواب بله نمره ۱۰۰، تاحدودی نمره ۵۰ و خیر نمره صفر در نظر گرفته شد. رضایتمندی خوب (> ۷۰)، متوسط (۴۰ تا ۷۰) و ضعیف (< ۴۰) بود. ۴ سوال باز و بدون ساختار با کمک آنالیز محتوای قراردادی تجزیه و تحلیل شدند.

نتایج

نتایج مطالعات نشان داد میزان رضایتمندی دانشجویان از بکارگیری این شیوه در آموزش بالینی با میانگین ۸۸٫۵۶±۱۲٫۲۴ در سطح خوب بود. همچنین در تجزیه و تحلیل متن سوالات باز با کمک آنالیز محتوای قرار دادی ۵ طبقه

دارد. لذا ضرورت دارد در آموزش دانشجویان پرستاری بخصوص در آموزش بالینی از رویکردهای بازاندیشی برای افزایش مهارتهای بالینی استفاده کرد (۱۵). همچنین Kim و همکاران در سال ۲۰۱۸ مطالعه ای با هدف ارزیابی تاثیر بازاندیشی انتقادی بر افزایش تفکر انتقادی، عملکرد شغلی و شایستگی ارتباطی پرستاران مبتدی در محیطهای بالینی انجام دادند. در این مطالعه در گروه مداخله آموزشهای لازم در خصوص بازاندیشی اجرا شد و بعد از آن تشویق شدند تا در طی مراقبت از بیماران این فرایند بازاندیشی اسفاده کنند. پس از ۶ ماه نتایج مطالعه وی نشان داد که اختلاف آماری معنی داری بین گروه مداخله و کنترل در خصوص عملکرد شغلی، صلاحیت ارتباطی وجود داشته است که موید لزوم توجه به بازاندیشی انتقادی برای کار در بالین است. در واقع با کمک بازاندیشی تلفیق تئوری با تجربه همراه می شود و منتج به مراقبت اثربخش از بیمار می گردد (۱۶). بازاندیشی به عنوان یک فرصت برنامه ریزی شده در مطالعه حاضر مدنظر قرار گرفته شد تا فرایند یادگیری را به فرایند چرخه ای یادگیری تجربی نزدیک تر سازد.

نتیجه گیری

نتایج مطالعه حاضر نشان داد طراحی و اجرای فرصتهای ساختارمند و برنامه ریزی شده بازاندیشی در فرایند آموزش بالینی و در کارآموزی بخش های ویژه رضایتبخش بوده است. لذا پیشنهاد می گردد برنامه ریزی برای فرصتهای بازاندیشی در فرایند آموزش بالینی در رشته پرستاری لحاظ گردد.

References

1. Schön DA. *The reflective practitioner: How professionals think in action*: Routledge; 2017.
2. Moon JA. *Reflection in learning and professional development*: Theory and practice; Routledge; 2013.
3. Erlandson P, Beach D. *The ambivalence of reflection—rereading Schön*. *Reflective Practice* 2008; 9(4): 409-21.
4. Abedini Z, Jafar Begloo E, Raeisi M, Dadkhah Tehrani T. *Effectiveness of Reflection in Clinical Education: Nursing Students' Perspective*. *Iranian Journal of Nursing* 2011; 24(71): 74-82.[persain]

دانشجو محور در یادگیری و لزوم مشارکت فراگیران در فرآیند آموزش جهت کسب توانمندیها و شایستگی های حرفه ای و ایجاد احساس لذت بخش یادگیری در بین فراگیران، استفاده از فرصتهای بازاندیشی ساختارمند در آموزش بالینی توصیه می شود. نتایج مطالعه حاضر نشان داد فراگیران از دوره کارآموزی توأم با بازاندیشی رضایت داشته اند و معتقد بودند با این رویکرد Henderson و همکاران در مطالعه مروری اظهار داشتند نوآوری در محیطهای بالینی باعث ماندگاری یادگیری شده و به ارتقای کیفیت ارائه خدمات جامع نگر می شود (۱۷). همچنین Ironside معتقد است که تنوع در یادگیری و کمک گرفتن از رویکردهای نوین در امر یادگیری علاقه مندی دانشجویان را برای یادگیری افزایش داده و دانشجویان را به نوآوری هدایت می کند (۱۸) Bulman و همکاران در مطالعه ای در سال ۲۰۱۲ بیان کردند بازاندیشی به خلاقیت، ایجاد تفکر نقادانه و یادگیری فعال دانشجویان کمک می کند. بازاندیشی در واقع تلفیق علم و عمل است و به بهبود کار دانشجویان کمک می کند (۱۹). در مطالعه عابدینی نتایج نشان داد ۸۴/۳ درصد دانشجویان پرستاری سال آخر در کارآموزی در عرصه پرستاری کودکان، بازاندیشی را در افزایش حس توانمندی و اعتماد به نفس موثر می دانستند (۲۰). در این مطالعه استفاده از این روش در آموزش بالینی دانشجویان رشته پرستاری توصیه شده است. شکل گیری اعتماد به نفس، تثبیت دانش، تسهیل یادگیری را به عنوان تجربه بکارگیری بازاندیشی ژورنالی دانشجویان پرستاری در بخشهای زایمان در مطالعه کیفی Al-kofy تبیین شده است. در این مطالعه فراگیران معتقد بودند، عمق یادگیری با کمک بازاندیشی بهبود یافته و تداوم بیشتری

5. Sedaghati M, Ezadi A. *Effectiveness Of Reflection In Clinical Education Based On Nursing Students ,Perspective In Islamic Azad University-Tonekabon In 2013*. The Journal of Urmia Nursing and Midwifery Faculty 2014; 12(3): 221-9.[persain]
6. Garneau AB. *Critical reflection in cultural competence development: A framework for undergraduate nursing education*. Journal of Nursing Education 2016; 55(3): 125-32.
7. Aliafsari Mamaghani E, Zamanzadeh V. *Nursing Clinical Education Challenges*. Journal of Medical education development 2017 ;10(25): 68-81.[persain]
8. Elahi N, Alhani F, Ahmadi F. *Effective Education: Perceptions and Experiences of Nursing Students*. Iranian Journal of Medical Education 2012; 12(2): 110-9.
9. Khodaveisi M, Pazargadi M, Yaghmaei F, Majd H. *Requirements for Effective Evaluation in Nursing Education: A Qualitative Study*. Iranian Journal of Medical Education 2011; 11(6): 648-63.
10. Admi H, Moshe-Eilon Y, Mann M. *Nursing students' stress and satisfaction in clinical practice along different stages: A cross-sectional study*. Nurse education today 2018; 68(9): 86-92
11. Pournamdar Z, Salehiniya H, Shahrakipoor M, Sohrabzade S. *Nurse and Midwifery Students' Satisfaction of Clinical Education in Hospitals of Zahedan*. journal of Research in Medical education 2015; 8(2): 45-51 [persian]
12. Sevenhuysen S, Thorpe J, Molloy E, Keating J, Haines T. *Peer-assisted learning in education of allied health professional students in the clinical setting: a systematic review*. Journal of allied health 2017; 46(1): 26-35.
13. Hosseiny N, Karimi Z. *The situation of clinical education based on nursing students' opinion in Yasuj Nursing and Midwifery School*. Iranian Journal of Medical Education 2005; 5(2): 171-5.
14. Hudson D, Dunbar-Reid K, Sinclair PM. *The incorporation of high fidelity simulation training into hemodialysis nursing education: part 2-a pictorial guide to modifying a high fidelity simulator for use in simulating hemodialysis*. Nephrology Nursing Journal 2012; 39(2): 119.
15. Al-Kofahy L, James L. *Clinical Reflection: The experience of Nursing Students in the Obstetric Unit*. International Journal of Nursing & Clinical Practices 2017; 4(2): 243-9.
16. Kim YH, Min J, Kim SH, Shin S. *Effects of a work-based critical reflection program for novice nurses*. BMC medical education 2018; 18(1): 1-6.
17. Henderson A, Cooke M, Creedy DK, Walker R. *Nursing students' perceptions of learning in practice environments: a review*. Nurse education today 2012; 32(3): 299-302.
18. Ironside PM, McNelis AM, Ebright P. *Clinical education in nursing: Rethinking learning in practice settings*. Nursing Outlook 2014; 62(3): 185-91.
19. Bulman C, Lathlean J, Gobbi M. *The concept of reflection in nursing: qualitative findings on student and teacher perspectives*. Nurse Education Today 2012; 32(5): 8-13.
20. Abedini Z, Raeisi M. *Effectiveness of Reflection in Clinical Education: Nursing Students' Perspective*. Iran Journal of Nursing 2011; 24(71): 74-82.

Opportunity to reflection on the missing link in clinical education

Keshmiri F (PhD)¹, Asgari P (MSc)², Bahramnezhad F (PhD)^{*3}

¹ Assistant Professor, Shahid Sadoghi Yazd University of Medical Sciences, Yazd, Iran

² PhD. Candidate, School of Nursing and Midwifery, Tehran University of Medical Sciences, Tehran, Iran

³ Assistant Professor, School of Nursing and Midwifery, Tehran University of Medical Sciences, Tehran, Iran

Received: 26 Oct 2018

Revised: 27 Oct 2018

Accepted: 27 Nov 2018

Abstract

Introduction: Reflection is an essential component in the learning process in clinical education. The purpose of reflection in the learning process is to create meaningful and profound learning and improve the performance. **Method:** This was a quasi-experimental single-group study with a nursing undergraduate student survey in the dialysis department of hospitals affiliated to Tehran University of Medical Sciences, Tehran, Iran conducted in 2017-2018. **Results:** In the process of clinical education, learners can redefine their personal experiences by reflection their own clinical knowledge and skills, and shape their ability to confront similar clinical situations in the future. The satisfaction of this approach was good at 88.26 ± 12.24 and the importance of this approach in student clinical education.

Keywords: Reflection, Nursing student, Practicum, Dialysis

This paper should be cited as:

Keshmiri F, Asgari P, Bahram nezhad F. *Opportunity to reflection the missing link in clinical education*. J Med Edu Dev; 13 (3): page 252-259

*** Corresponding Author: Tel: +989133974856, Email: Bahramnezhad@sina.tums.ac.ir**